

Posudek na bakalářskou práci Jany Koščové: Vliv sociálně znevýhodněného rodinného prostředí na vzdělávání dětí

Práce se zabývá důležitým tématem pro současnou sociální práci a sice otázkami selhávání školního vzdělávání ze sociálních důvodů, ovlivněných situací rodiny. Autorka komplexně a kvalitně zpracovala základní odbornou literaturu, vysvětlující potřeby dítěte i situaci rodiny, dostatečně popsala podmínky vzdělávání v České republice (i když v pasáži o základním vzdělávání chybí zmínka o domácím vzdělávání). Adekvátně vyzdvihla důležitost předškolního vzdělávání. Zmínila různé formy, které jsou dnes k dispozici a popsala také jejich výhody a nevýhody a dopady na školní úspěšnost dětí.

V kapitole 3 se zabývala faktory sociální faktory školní neúspěšnosti, v nichž rozebrala ekonomickou chudobu, psychosociální okolnosti vztahu rodičů ke škole a vzdělávání, otázky odlišného jazykové a etnického původu, případně problémy související s integrací dítěte ve školním kolektivu a dopady šikanování na školní prospěch dítěte. Zvláštní pozornost věnovala romské rodině, kterou je nelehké popsat na obecné úrovni vzhledem k různorodosti romského etnika. Studentce se podařilo vyhnout se tradovaným stereotypům. Pojednání ale vždy vyžaduje jistou míru zobecnění a v té je autorka korektní. Seznámila se i s novými pracemi D. Prokopa, i když pouze ve stručnější než knižní podobě. Některé relevantní zdroje zůstaly jen v poznámce pod čarou a neobjevily se v závěrečném seznamu literatury a navíc nejsou úplné a k dohledání, jako např. Zpráva o situaci matek samoživitelek.

V závěrečné kapitole popsala v základních obrysech procesy, které nastávají v případě vážných školních problémů spojených s absencí a nedostatečnou funkcí rodiny v této oblasti. I když zde podle mého soudu nic podstatného nechybí, přece jen jsou poměrně málo popsány široké aktivity zejména neziskového sektoru v oblasti doučování, nízkoprahových klubů a organizací, které se školním začleněním a výkonem mohou pomáhat.

Velmi zajímavé jsou dvě kazuistiky, v nichž autorka dokládá svoji hlubokou zkušenost s danou problematikou, svůj zájem a svou motivaci o tuto oblast a ukazuje, jak rozdílné mohou být trajektorie spolupráce například s OSPOD u různých rodin pocházejících z obdobného kulturního i sociálního prostředí. Z těchto kazuistik vyplývá, že sociální služby sehrávají nesmírně důležitou úlohu v péči o školní docházku a úspěšnost dítěte, přistupují k problému komplexně, to jest asistují i s pomocí s bydlením, a že se tato pomoc lépe daří, je-li na straně klienta důvěra v instituce sociálního státu. Anonymita klientů byla dostatečně ošetřena.

Malá připomínka: Děti mimo manželství se v dávných dobách jistě rodily a to i v době, kdy se manželství stalo svátostí, takže se rodily, ale bylo to společností

morálně i sociálně odsuzováno.

Po stránce jazykové je práce psána správně, co se týče gramatiky, vykazuje dostatečnou slovní bohatost. Pouze v interpunkci jsou nedostatky, ale svým rozsahem spíše nepříliš velké.

Práci hodnotím B-C.

Otázky k obhajobě:

Mezi oběma kazuistikami jsou podstatné rozdíly v tom, jak se dařilo zvládat problém školní docházky dětí. Jak si je vysvětlujete?

Jakou zkušenost si odnesete z práce na tomto tématu do své každodenní práce s rodinami a dětmi povinnými školní docházkou?

Doc. PhDr. Eva Křížová, PhD.

26.5.2022